ČESKÁ REPUBLIKA

# ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **JUDr. V. H.,** proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,** se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 2. 2018, č. j. 2 Ad 22/2015 - 32,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

## Odůvodnění:

### I.

[1] Žalobci byla rozhodnutím Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hl. m. Prahu (dále „správní orgán I. stupně“) ze dne 23. 3. 2015, č. j. 568552/15/AB, odejmuta podle § 24 ve spojení s § 52 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, dávka státní sociální podpory – příspěvek na bydlení ode dne 1. 4. 2014, neboť nárok na ni zanikl k 31. 3. 2014. Měsíční průměr příjmů žalobcovy rodiny za období 1. čtvrtletí roku 2014 totiž činil 10 596,33 Kč. Správní orgán přitom od nákladů na bydlení podle § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře odečetl přeplatek na nájemném, který byl žalobci vyplacen na základě rozhodnutí soudu. Výsledné náklady na bydlení, které tak činily 1 347,67 Kč, pak nepřevyšovaly částku 3 708,72 Kč vzniklou vynásobením rozhodného příjmu a zákonného koeficientu 0,35, nárok na příspěvek na bydlení proto žalobci nevznikl. Žalovaný zamítl žalobcovo odvolání rozhodnutím ze dne 15. 5. 2015, č. j. MPSV-UM/10117/15/14/4S-HMP.

## II.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu k městskému soudu, v níž namítl, že správní orgány při výpočtu nároku na příspěvek na bydlení zohlednily přeplatky na nájemném, které mu byly vyplaceny na základě rozhodnutí soudu, avšak nezohlednily náklady na vymáhání tohoto přeplatku. Čtyři z vrácených přeplatků pak měly být zohledněny ve 4. čtvrtletí roku 2013, do nějž spadaly konce paričních lhůt rozsudků.

[3] Městský soud žalobu v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Konstatoval, že žalobce přeplatky na nájemném obdržel v 1. čtvrtletí 2014, přičemž tyto částky odpovídaly skutečně vrácenému nájemnému, a nikoliv nákladům řízení přiznaným žalobci. Zákon o státní sociální podpoře v § 25 odst. 3 jasně stanovuje, že částka nákladů na bydlení se snižuje o přeplatky na nájemném v tom čtvrtletí, kdy byly přeplatky vráceny. Se započítáním nákladů na vymáhání přeplatků zákon naopak nepočítá a městský soud nemůže jít nad jeho rámec; k pokrytí nákladů na vymáhání přeplatků nadto slouží institut náhrady nákladů soudního řízení. Správní orgány proto nepochybily, pokud náklady na vymáhání přeplatků ve výpočtu nezohlednily. Ze znění § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře je zároveň zřejmé, že není podstatné, kdy byla žalobcova protistrana povinna přeplatky na nájemném vrátit, ale pouze to, kdy k vrácení skutečně došlo. K tomu přitom došlo v 1. čtvrtletí 2014, a proto ani v tomto ohledu správní orgány nepochybily.

## III.

[4] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Uvedl, že znění § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře nezpochybňuje, avšak podle jeho názoru lze za skutečně vrácenou částku považovat jen čistý výtěžek po odečtení nákladů na vymáhání, které nebyly nahrazeny. Podle městského soudu zákonodárce s těmito náklady nepočítal, podle stěžovatele však ani nevyloučil jejich zohlednění. Zohlednění přeplatků v období, kdy měly být vyplaceny, a nikoliv v období, kdy vyplaceny skutečně byly, by pak bylo spravedlivější vůči žadatelům, kterým je v důsledku interpretace zastávané správními orgány a městským soudem odebírán příspěvek na bydlení, aniž by jim však v obdobích, kdy přeplatky vznikaly, byla dávka zvyšována.

## IV.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry městského soudu. Poukázal na jednoznačné znění § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře a uvedl, že jiný výklad není namístě, a to zvláště v případě, kdy stěžovatel účelově pokrýval náklady na bydlení tak, aby dosáhl na vyšší částku příspěvku na bydlení. Nelze zohlednit ani stěžovatelův požadavek na zohlednění nákladů řízení, neboť příspěvek na bydlení slouží k částečné úhradě nákladů na bydlení, nikoliv jako generální kompenzace životních nákladů. Ani § 5 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře nepřipouští, že by do nákladů

mohly být zahrnuty soudní výlohy; příjmem žalobce je nadto invalidní důchod, nikoliv přeplatky na nájemném, a proto nelze přeplatky na nájemném považovat za náklady na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

## V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] V první kasační námitce stěžovatel namítá, že za vrácený přeplatek na bydlení ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře lze považovat jen částku sníženou o náklady na její vymáhání, které nebyly nahrazeny. Zákon o státní sociální podpoře v § 25 odst. 3 v rozhodném období stanovil, že „[b]*yla-li v období kalendářního čtvrtletí, za které se náklady na bydlení zjišťují, vrácena částka jako přeplatek na nákladech na bydlení, snižuje se částka nákladů na bydlení v tom kalendářním čtvrtletí, kdy k vrácení částky došlo, a to i v případě, že vrácená částka byla za dobu delší než toto kalendářní čtvrtletí.*“ Z citovaného ustanovení a systematiky zákona o státní sociální podpoře vyplývá, že přeplatek na nákladech na bydlení není zákonem o státní sociální podpoře považován za příjem, neboť příjmy včetně částek, o které lze příjmy snížit, jsou definovány v § 5 zákona o státní sociální podpoře. Vrácený přeplatek na nákladech na bydlení je při výpočtu zohledňován proto, „*že prostřednictvím započtení přijatých vrácených přeplatků na nákladech na bydlení se kompenzuje skutečnost, že finanční zdroje potřebné na akumulaci přeplatku byly dříve (v příslušných rozhodných obdobích) zohledněny orgánem státní sociální podpory jako náklady na bydlení a byly zohledněny při výpočtu dávky. Taková konstrukce nákladů na bydlení umožňuje zohlednit celkovou skutečnou výši nákladů na bydlení v delším časovém horizontu pro posouzení nároku na příspěvek na bydlení či jeho výše.*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2010, č. j. 3 Ads 98/2010 - 56). Zákon přitom, jak uvedl již městský soud, nijak nepočítá se zohledněním nákladů na případné vymáhání přeplatků na nákladech na bydlení. Není tomu tak z pochopitelného důvodu, neboť za tímto účelem je v příslušných procesních předpisech zakotven institut náhrady nákladů případného soudního řízení. Ty přitom pamatují na to, aby procesně úspěšnému účastníkovi byly zcela nahrazeny *účelně* vynaložené náklady (viz § 142 odst. 1 zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád). Náklady, které bylo skutečně nutné vynaložit k vymožení případného přeplatku na nákladech na bydlení, jsou tudíž pokryty institutem náhrady nákladů řízení, a je proto nadbytečné je zohledňovat ve výši vráceného přeplatku. Zároveň není důvod, aby byly zohledňovány ty náklady, které byly vynaloženy neúčelně, tj. nad rámec toho, co bylo pro vymožení přeplatku nutné, a z tohoto důvodu nebyly soudem přiznány. Městský soud proto tuto otázku posoudil v souladu se zákonem a námitka není důvodná.

[9] V druhé kasační námitce stěžovatel požaduje, aby byly přeplatky na nákladech na bydlení podle § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře zohledňovány v tom čtvrtletí, ve kterém měly být vyplaceny, a nikoliv v tom, kdy skutečně byly vyplaceny. Tento požadavek, čehož si je stěžovatel ostatně sám vědom, je v přímém rozporu se zněním

zákona, který jednoznačně uvádí, že „*částka nákladů na bydlení* [se snižuje] *v tom kalendářním čtvrtletí, kdy k vrácení částky došlo*.“ Stěžovatel v podstatě požaduje, aby byly přeplatky na nákladech na bydlení započteny již jako pohledávky. V nyní projednávaném případě by takový výklad sice byl ve prospěch stěžovatele, který přeplatek na nákladech následně skutečně obdržel a s ohledem na to rozložil své náklady na bydlení tak, aby nepřišel o nárok na příspěvek na bydlení. V konečném důsledku by však tento výklad působil v neprospěch žadatelů o příspěvek na bydlení, neboť by jim podle něj mělo být započítáváno peněžní plnění, které ještě nemuseli obdržet a možná jej ani reálně neobdrží. Zákon o státní sociální podpoře tudíž nikoliv náhodou ve vztahu k přeplatku na nákladech na bydlení vychází ze skutečně obdržené částky, neboť hlavním účelem posuzování je právě zjištění skutečných poměrů žadatelů. Ustanovení § 25 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře je proto nutné vykládat v souladu s jeho výslovným zněním, které Nejvyšší správní soud není povolán porušit. Námitka stěžovatele tedy není důvodná.

[10] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[11] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

**P o u č e n í :** Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2018

Mgr. David Hipšr
předseda

senátu